

AVRUPA BAŞARABİLECEK Mİ?

EDİTÖRDEN

"Avrupa İslam'la Yaşamayı Başarabilecek mi" başlığını taşıyan bu ilk sayımızın, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile olan ilişkilerinin gündemimizi oluşturduğu günlerde, Avrupa'da Müslümanların serüvenini tarihsel ve değersel bir perspektiften ele almayı hedefleyen bir sayı olmasını amaçladık. Bu bağlamda, bir yanda Müslüman egemenliğinde gayr-i Müslimlerin ve diğer yanda Avrupa siyasetinin egemenliğinde Müslüman unsurun hayatını, okuyucumuza bir karşılaştırma imkanı sağlayacak şekilde sunmaya gayret ettik. Geçmişte Hıristiyan değerlerle kendini tanımlayan, günümüzde ise modernliğin seküler kültürel ve toplumsal yapılanmasıyla oluşan Çağdaş Avrupa'da Müslüman unsurun karşılaştığı sorunlara sayımızda yer verdik. Avrupa tarafından ortaya konan ve konacak olan siyasetlerin Avrupa'nın geleneksel değerleri ile olan ilişkisi ve geçmişte olanların ışığında gelecekte Avrupa'daki Müslümanlığı bekleyen muamelelerin, sayının içerigine katmaya çalıştığı konular ve okuyucusuna çıkarsatmayı amaçladığı sonuçlar oldu.

Sayımızı Erkan Perşembe'nin günümüz Avrupa'sında Müslüman insanların durumunu ve geleceğini yetkin bir şekilde değerlendiren ve kapağımızda sordüğümüz sorunun yol açacağı tartışmayı başlatabilecek yazısıyla açtık. Kadir Canatan'ın Avrupa'da İslam'ın gelişimini ele alan yazısı, yine Sayın Canatan'ın, günümüz Avrupa'sında Müslüman kimliğindeki son dönüşümleri ele alan Oliver Roy'dan yaptığı çeviri, Hasan Karaca'nın Almanya'da birkaç nesilden beri yaşayan Türkler'in hayatından sunduğu "beş öykü", Berin Dikici'nin bu öykülerden en az birinin kahramanı olarak bizzat yaşadığı tecrübelerini aktaran yazısı, İlhan Karaca'nın Almanya'da çoğunlukla göçmen işçilerin oluşturduğu ve kendilerini konu alan bir edebiyatın çözümlemesini yapan yazısı, Derya Örs'ün Türkiye'nin Avrupa Birliği serüvenini ele alan mizahi yazısı bu perspektifi destekleyen ve zenginleştiren yazılar olarak dergimizde yerini aldı. Ayrıca, bu sayıya

İbrahim Maraş, Rusya'daki Müslümanlar'ın tarihlerini ele alan ve geleceğine dair bir vizyon öneren yazısıyla, Halid Selman da Amerika'daki Müslüman varlığı hakkındaki bilgilendirici yazısıyla Avrupa ötesinde bir bakış kazandırdılar.

Bu ilk sayımızın ikinci yazısını ricamızı geri çevirmeyerek sayımıza değerli bir katkı sağlayan Mustafa Özel ile yaptığımız söyleşi oluşturuyor. Sayın Özel, bugün bizi ilgilendiren neredeyse her önemli konuşmanın konusu olan millet, kimlik ve medeniyet gibi anahtar kavramları bütün bilgeliğiyle ele alıyor ve içeriden bir bakışla çözümlüyor.

Bu sayımızda, ayrıca Ortaçağ'da Avrupa Hıristiyan toplumlarının egemenlik koşullarında Müslüman topluluklarına bakışını ve onlarla ilgili politikalarını, tarihi olgulardan yola çıkarak ele alan yazılar yer aldı. Bu çerçevede ana karadan bağımsız olarak, Avrupa'daki ilk Müslüman varlığı olan Endülüs'ten bir portre sunduk. Böylece okuyucumuzu Avrupa Müslümanlığının tarihi hakkında bilgilendirmeyi amaçladık. Lütfi Şeyban'ın yazısı Rekonkista değerleri ve siyaseti sonucunda Endülüs Müslümanları'nın yaşadıklarını ele almakta ve Avrupa Müslümanlığı'nın tarihine dair bir bakış sunmaktadır. Bu bakış bir başka Avrupa Müslümanlık tecrübesi olan Bosna'da Müslümanların karşılaştıklarının daha iyi anlaşılmasına ışık tutar gibidir. Ayrıca, Avrupa tarihinde, öteki ile ilgili olarak sıklıkla gündeme gelen rekonkista, holakost, etnik temizlik, asimilasyon ve entegrasyon gibi anahtar kavramların örnekleriyle çözümlenmesi de sayıda yerini aldı. Batı'nın sahip olduğu değerler temelinde, kendi dışındaki topluluklar ile geliştirdiği ilişki biçimine dair bir başka yazı İbrahim Yılmaz'a ait. Bu yazı, Kur'an' temel alarak Batı'nın ötekine dair tutumunu analiz etmeyi amaçlıyor

Diğer taraftan, Müslüman geleneğinin kendi dışında saydığı insanları nasıl tanımladığını ve kendi değerleri temelinde onlarla dinî, politik, ekonomik vb. ilişkilerini nasıl geliştirdiğini de teorik ve tarihsel olarak örnekleyen yazılarla ortaya koymaya gayret ettik. Osman Güner'in cizye hukukunun gelişimi ve uygulanmasını ele alan yazısı ve Ahmet Yaman'ın İslam hukuk teorisiyle bu teorinin uygulanması arasındaki ötekine karşı olumlu yönde işleyen ilişkiyi gösteren yazıları dosyanın bu yönüne değerli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca Faruk Toprak'ın yazısı, Müslüman egemenliğindeki Endülüs'den bir gayri-Müslim portresi sunarak Müslümanların öteki ile ilgili olarak geliştirdiği ilişki biçimine hayattan bir örnek sunmaktadır.

Mustafa Atiker ve İbrahim Altuncu yazı ve şiirleri ile sayımıza ayrı bir veche ve zenginlik kattılar. İbrahim Altuncu'nun yazısı, Avrupalı bir roman üzerinden iki farklı medeniyetin değerlerine eğilmektedir. Dergimizin bu yönünü ileriki sayılarımızda daha da güçlendirmeyi düşünüyoruz.

Bu sayımızda yer verdiğimiz kitap tanıtımlarıyla da özellikle dosyanın ele aldığı konu çerçevesinde yayımlanmış eserlerin tanıtımlarına yer vermeye çalıştık. Böylece konu ile ileri bir okuma yapmayı amaçlayabilecek okurlarımızı bilgilendirmeye çalıştık.

Öyle sanıyoruz ki, başlangıçta sayımız için koyduğumuz amaçlarımıza mümkün olduğunca ulaşabildik. Bunu değerlendirmenin son tahlilde tabii ki okuyucumuza ait bir hak olduğunun bilincindeyiz.

İkinci sayımızı, kabul ettiğimiz ve ötekine ait gördüğümüz "değerler"i ve bu değerler arası farklılıktan doğan farklı hayat biçimlerini, bunların geçmişte ve günümüzdeki yaşanmışlıklarını ele alan, karşılaştırmalar yapan, geleceğe ait varsayımlar ve öneriler sunan bir dosya olarak tasarlıyor, katkılarınızı bekliyoruz.

Selam ve saygılarımızla,